

§ 179

Valtuutettu Sandra Hagmanin aloite vuoroasuvien koulukuljetukseen oikeutettujen lasten kuljetuksista molemmista kodeista

HEL 2024-001761 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 31.01.2024 Hagman Sandra Vuoroasuvien koulukuljetukseen oikeutettujen lasten kuljetukset molemmista kodeista
- 2 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto aloitteeseen HEL 2024-001761_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sandra Hagman ja 42 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki alkaa tarjota yhdenvertaisuuslain ja KHO:n päätöksen hengessä koulukuljetuksia myös koulukyytiin oikeutettujen lasten toisesta kotiosoitteesta.

Aloitteen perusteluissa viitataan yhdenvertaisuuslakiin ja korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätökseen KHO:2023:38, jonka mukaan kaupungilla oli velvollisuus järjestää koulukuljetus lapselle myös tämän toisesta kodista, jotta pystyttiin turvaamaan hänen yhdenvertainen mahdollisuutensa osallistua perusopetukseen.

KHO:2023:38 päätöksessä yhdenvertaisuusvaltuutettu painottaa, että vammaisuus ja vuoroasuminen aiheuttivat yhdessä epäedullisemmän aseman lapselle verrattuna vammaisiin yhdessä osoitteessa asuviin lapsiin tai vammattomiin vuoroasuviin. Tämä moniperustainen tarkaste-

lutapa paljasti, että lapselle syntyy muihin lapsiin nähden hankaluus päästä kouluun aina toisen vanhemman luona asuessaan.

Yhdenvertaisuuslain 15§ mukaiset kohtuulliset mukautukset huomioidaan, jotta voidaan estää vuoroasuvien koulukuljetukseen oikeutettujen lasten joutuminen epäsuotuisampaan asemaan perhesuhteidensa takia. Lasten perusoikeuksia toteuttavien palvelujen saatavuudessa on myös huomioitava lapsen edun ensisijaisuus.

Lapsen oikeus maksuttomaan kuljetukseen koulumatkoilla vuoroasumistilanteissa on asia, jota koskeva lainsäädäntö on säilynyt ennallaan. Myöskään oikeuskäytäntö ei ole muuttanut vallitsevaa oikeustilaa tavanomaisissa tilanteissa. Asiassa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä oikeuskäytäntöä.

Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö eivät velvoita opetuksen järjestäjää järjestämään kuljetusta kummankin huoltajan luota tavanomaisissa tilanteissa. Helsinki on sitoutunut vahvistamaan lasten yhdenvertaisuuttaja tukemaan erilaisissa tilanteissa eläviä perheitä, jonka takia tällainen päätös voidaan tehdä.

Vammaisten lasten kohdalla kohtuullisten mukautusten tarve ratkaistaan jokaisessa yksittäistapauksessa huomioiden myös yhdenvertaisuuslaki ja oikeuskäytäntö. Lapsella tulee olla erillinen päätös erityiskuljetuksesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä aloitettu vuoroasumista koskeva valtakunnallinen selvitystyö tuonee tulevaisuudessa selkeyttä ja yhdenmukaisuutta vuoroasumista koskeviin käytäntöihin kunnallisten palveluiden näkökulmasta. Opetus- ja kulttuuriministeriön selvitystyö on valmistumassa ja sillä voi olla mahdollisia vaikutuksia lainsäädännön uudistamiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnalle esitellään ministeriön selvityksen valmistuttua selvityksen suosittamat toimet. Samalla lautakunnalle tuodaan selvitys siitä, missä määrin yksilöllisiä mukautuksia on Helsingissä tähän mennessä tehty.

Aloitevastaus perustuu kasvatus- ja koulutuslautakunnalta ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnalta saatuihin lausuntoihin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

11.09.2024

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 31.01.2024 Hagman Sandra Vuoroasuvien koulukuljetukseen oikeutettujen lasten kuljetukset molemmista kodeista
- 2 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto aloitteeseen HEL 2024-001761_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 02.09.2024 § 509

HEL 2024-001761 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

02.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Korvataan esittelijän perustelujen kappaleet 8 ja 9 seuraavilla kappaleilla:

”Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö eivät velvoita opetuksen järjestäjää järjestämään kuljetusta kummankin huoltajan luota tavanomaisissa tilanteissa. Helsinki on sitoutunut vahvistamaan lasten yhdenvertaisuutta ja tukemaan erilaisissa tilanteissa eläviä perheitä, jonka takia tällainen päätös voidaan tehdä.

Vammaisten lasten kohdalla kohtuullisten mukautusten tarve ratkaistaan jokaisessa yksittäistapauksessa huomioiden myös yhdenvertaisuuslaki ja oikeuskäytäntö. Lapsella tulee olla erillinen päätös erityiskuljetuksesta.”

Kannattaja: Johanna Laisaari

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

11.09.2024

26.08.2024 Pöydälle

19.08.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 11.06.2024 § 139

HEL 2024-001761 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Sandra Hagmanin ja 42 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta koskien vuoroasuvien koulukuljetukseen oikeutettujen lasten kuljetuksia molemmista kodeista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lapsen oikeus maksuttomaan kuljetukseen koulumatkoilla vuoroasumistilanteissa on asia, jota koskeva lainsäädäntö on säilynyt ennallaan. Myöskään oikeuskäytäntö ei ole muuttanut vallitsevaa oikeustilaa tavanomaisissa tilanteissa.

Tällä hetkellä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ei ole myöskään varannut rahoitusta tähän asiaan eikä näin ollen voi tarjota lakia parempaa kuljetuspalvelua vuoroasumista koskien.

Vammaisten lasten kohdalla tuomioistuimissa (mm. KHO:2023:38) on arvioitu kunnan velvollisuutta huolehtia koulukuljetuksista kohtuullisin mukautuksin yksittäistapauksissa koskien vuoroasumista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla huomioidaan oikeuskäytännössä linjatut kohtuullisiin mukautuksiin liittyvät vaatimukset kuljetuspäätöksiä tehtäessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö aloitteesta vuoroasumista koskevaa selvitystä on tehty elokuusta 2023 maaliskuuhun 2024 asti. Selvitystyötä ministeriölle tekee Owal Group. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta on pyydetty tähän selvitystyöhön koulukuljetusten järjestämistä koskevia tietoja. Selvityksen sisältö ja mahdolliset jatkotoimenpiteet eivät ole toimialan tiedossa.

Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

Perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen (4 §). Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat

ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella (6 §), jonka mukaan määräytyy myös oikeus 32 §:n mukaiseen koulumatkaetuteen.

Yhteishuoltajuudessa lapsen asuminen määräytyy lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain nojalla. Em. laki lähtee siitä, että lapsi asuu aina toisen vanhemman luona, vaikka käytännössä oleskelu/tapaamisoikeusjärjestelyt voivat olla niin laajoja, että vaikuttaa siltä, että lapsi asuu kahdessa paikassa. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 7 § ja 9 §)

Lisäksi yhdenvertaisuuslain 15 §:ssä säädetään kohtuullisista mukautuksista vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi.

Korkein hallinto-oikeus on kahdessa tapauksessa antanut ratkaisut oikeudesta kuljetuspalveluihin vanhempien asuessa eri osoitteissa. Toisessa ratkaisussa oli kyse vammaisesta lapsesta.

KHO:n 2006:10 ratkaisun mukaan kunnalla ei ollut, lapsen oleskellessa sen vanhemman luona, jonka luona ei asu, velvollisuutta perusopetuslain 32 §:n nojalla järjestää hänelle maksutonta koulukuljetusta tai myöntää hänen kuljettamistaan tai saattamistaan varten riittävää avustusta kunnan lapsen asuinosoitteen perusteella osoittamaan koulupaikkaan.

KHO:n ratkaisun mukaan tämä ei loukannut perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaista oikeutta maksuttomaan perusopetukseen eikä lapsen oikeutta tavata sitä vanhempansa, jonka luona ei asu.

KHO:2023:38 ratkaisussa on arvioitu velvollisuutta kohtuullisiin mukautuksiin. Sen mukaan kunnan oli kohtuullisena mukautuksena järjestettävä vakavasti toimintarajoitteiselle oppilaalle kuljetus kummankin huoltajan luota. KHO:n tulkinnan mukaan huoltajat asuivat niin lähekkäin, ettei tästä järjestelystä koituisi kohtuuttomia kustannuksia kunnalle.

Lopuksi

Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö eivät velvoita opetuksen järjestäjää järjestämään kuljetusta kummankin huoltajan luota tavanomaisissa tilanteissa.

Vammaisten lasten kohdalla kohtuullisten mukautusten tarve ratkaistaan jokaisessa yksittäistapauksessa erikseen yhdenvertaisuuslaissa edellytetyllä tavalla.

Edellä todetun perusteella kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että asiassa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä oikeuskäytäntöä. Lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että opetus- ja kulttuuriministeriön selvitystyö on valmistumassa ja sillä voi olla mahdollisia vaikutuksia lainsäädännön uudistamiseen.

Lautakunta edellyttää, että sille esitellään ministeriön selvityksen valmistuttua selvityksen suosittamat toimet. Samalla lautakunnalle tulee tuoda selvitys siitä, missä määrin yksilöllisiä mukautuksia on Helsingissä tähän mennessä tehty.

Käsittely

11.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys lausunnon loppuun:

”Lautakunta edellyttää, että sille esitellään ministeriön selvityksen valmistuttua selvityksen suosittamat toimet. Samalla lautakunnalle tulee tuoda selvitys siitä, missä määrin yksilöllisiä mukautuksia on Helsingissä tähän mennessä tehty.”

Kannattaja: Sini Korpinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Petra Malinin vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Niko Naukkarinen, suunnittelija, puhelin: 310 82346
niko.naukkarinen(a)hel.fi